

## MÄNTSÄLÄN KUNNAN LAUSUNTO VALTION VÄYLÄVERKON OHJELMAKOKONAISUUDESTA VUOSILLE 2026–2034

Väyläviraston lausuntopyyntö 22.5.2026 (VÄYLÄ/1206/Vv-04.00/2026)

### Mäntsälän kunnan lausunto Väylävirastolle

Mäntsälän kunnan viranhaltijat ja päätöksentekijät kiittävät mahdollisuudesta lausua valtion väyläverkon ohjelmakokonaisuudesta.

#### *1. Toteuttaako ohjelmakokonaisuus mielestänne parhaalla mahdollisella tavalla Liikenne 12 -suunnitelmassa sille asetettuja tavoitteita ja linjauksia?*

Kolmeen päätavoitteeseen (toimiva, turvallinen ja kestävä) perustuva Liikenne 12 –suunnitelma ja sen linjaukset heijastuvat ohjelmakokonaisuuteen hyvin. Perusväylänpidossa, suunnittelussa ja investoinneissa fokus on ollut nimenomaisesti toimivassa, turvallisessa ja kestävässä liikennejärjestelmässä, joka voidaan nähdä esimerkiksi elinkeinoelämän tarpeiden huomioimisessa, liikenneturvallisuuden priorisoimisessa sekä muun muassa vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkon kehittämisessä.

Heikkoutena tai uhkana ohjelmakokonaisuudessa voidaan kuitenkin tunnistaa julkisen talouden vaikea taloustilanne, jonka myötä riittävän rahoituksen turvaaminen Liikenne 12 –suunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi on erittäin vaikeaa. Tämä näkyy muun muassa valtion rajallisessa osallistumisessa keskeisiin infrahankkeisiin, jotka vaikuttavat elinkeinoelämään ja/tai liikenneturvallisuuteen.

#### *2. Perusväylänpidon suunnitelma: Onko perusväylänpitoon osoitettu rahoitus kohdennettu perustellusti ja vaikutukset kuvattu ymmärrettävästi?*

Mäntsälän kunta katsoo, että perusväylänpidon suunnitelmassa kohteita ei ole perustellusti avattu miten kohteet on priorisoitu parantamishankkeiden listalle eikä perusväylänpidon suunnitelmasta löydy selkeästi toteutettavien hankkeiden listausta. Luku 9 sisältää vain ohjelman ulkopuolelle jäävät hankkeet, jotka edellyttävät suunnitelman mukaan lisärahoitusta. Epäselväksi jää siten mitkä kohteet ohjelmaan sisältyvät.

Mäntsälän kunta lisäksi korostaa, että perusväylänpidon rahoitustaso on riittämätön suhteessa väyläverkon korjausvelkaan ja kasvaviin liikennetarpeisiin. Nykyinen talousraami huomioon ottaen Mäntsälän kunta näkee tärkeimpänä, että perusväylänpidossa turvataan niin työmatkaliikenne kuin myös elinkeinoelämän logistiset tarpeet.

Parantamishankkeiden kohteiden valinta voisi kuitenkin olla läpinäkyvämpää. Mäntsälän kunta kokee, että suunnitelmassa esitettyjen parantamishankkeiden vaikutukset niin paikalliseen, alueelliseen ja jopa valtakunnalliseen liikennejärjestelmään tulisi kuvata selkeämmin perusväylänpidon suunnitelmassa. Jatkoa ajatellen Mäntsälän kunta haluaa myös kannustaa dialogiin suoraan kuntien kanssa (esim. Elinvoimakeskusten välityksellä),

jotta voidaan saavuttaa yhteinen näkemys sekä ymmärrys kehittämisen lähtökohdista, väyläverkoston tilasta sekä tarpeista. Näin myös parantamishankkeiden vaikutukset olisivat ymmärrettävämpiä.

### *3. Suunnitteluohjelma: Mitä suunnittelukohteita tulisi edistää lähivuosina? Mitä perusteluja näiden edistämiselle on?*

Mäntsälän kunnan, mutta myös huoltovarmuuden näkökulmasta on erityisen tärkeää MAL-suunnittelukohteisiin kuuluvan valtatie 25 kokonaisvaltainen kehittäminen koskien vaiheita 1 ja 2, jossa raskaat logistiikkakuljetukset ovat arkipäivää. Olennainen osa valtatie 25 kehittämistä on myös suunnitteluohjelmassa mainittu ja niin ikään MAL-suunnittelukohteisiin kuuluva Kapulin eritasoliittymä, joka parantaa liikenteen sujuvuutta sekä liikenneturvallisuutta alueella, jossa on myös paljon läpikulkuliikennettä.

Valtatiellä 25 on suuri merkitys huoltovarmuudelle ja tilaa vaativalle elinkeinotoiminnalle. On syytä ottaa huomioon, että raskaan liikenteen määrät kasvavat voimakkaasti valtakunnallisen logistiikan keskittyessä Keski-Uudenmaan alueelle. Esimerkiksi Tokmannille valmistui Mäntsälän Kapulin alueelle syksyllä 2023 noin 55 000 kerrosneliömetrin uusi logistiikkakeskus ja Keskolle valmistui vuoden 2025 lopulla Hyvinkäälle pinta-alaltaan noin 85 000 kerrosneliömetrin laajuinen logistiikkakeskus. Lisäksi Nurmijärven Ilvesvuoreen rakentuu iso uusi Keskon logistiikkakeskus. Nämä vaikuttavat merkittävästi valtatie 25 ja Mäntsälän kautta kulkeviin kuljetuksiin. Ilman perusparannusta valtatie 25 on palvelutasoltaan Etelä-Suomen huonoin päätie. TEN-T-verkoston rooli korostuu entisestään väylän kehittämisessä. Koska valtatie 25 on osa TEN-T-verkostoa (Trans-European Transport Network), hankkeisiin on mahdollista hakea EU-rahoitusta, mikä mahdollistaa entistä tehokkaamman kehittämisen. Tärkeää on saada Vt25 2. vaiheen toimenpiteet toteutukseen mahdollisimman nopeasti.

Valtatie 4:n osalta Mäntsälän kunta pitää tärkeänä, että kehittämistoimissa voidaan jatkossa huomioida sijaintikunnan kestävän yhdyskuntarakenteen käytön ja liikennejärjestelmän kannalta tärkeät ylikunnallista merkitystä omaavat hankkeet. Mäntsälän kunnan näkökulmasta näitä ovat bussipysäkkien toteuttaminen Mäntsälän aseman kohdalle, jolloin asemanseudusta muodostuu monipuolinen joukkoliikenteen vaihtopaikka, sekä Tuuliruusun palvelualue liittymän kehittäminen normaalisti moottoritie liittymäksi, jolloin valtakunnallisestikin edullisesti logistista asemaa voidaan hyödyntää tehokkaammin ja turvallisemmin. Tuuliruusun liittymän yhteyteen on myös syytä tarkastella raskaan liikenteen taukopaikka-alueiden toteutusmahdollisuuksia.

### *4. Investointiohjelma: Miten muuttaisitte ohjelmaa seuraavan päivityksen yhteydessä sille määritetyn talouskehyksen puitteissa? Millaisia positiivisia vaikutuksia muutoksella saavutettaisiin?*

Seudulla kehittyvien suurten yritys- ja elinkeinoalueiden sekä niiden seutu- ja valtakunnan tason elinvoimavaikutusten näkökulmasta valtion resursointi näyttäytyy vaatimattomana.

Valtion tulisi omalta osaltaan varautua suurten yritys- ja elinkeinoalueiden toteuttamiseen ja mahdollistaa liikennehankkeiden sekä alueiden katuverkoston yhteensovitus liikennejärjestelmän toteutuksessa. Mäntsälän kunta pitää tärkeänä, että liikennehankkeiden suunnittelulle varataan riittävät resurssit.

Mäntsälän kunta pitää myös tärkeänä, että valtio sitoutuu maanteiden varteen suunniteltavien ja toteutettavien jalankulku- ja pyörätiehankkeiden rahoitukseen. Seudun maantieverkolle sijoittuu useita kävelyä ja pyöräliikennettä edistäviä hanketarpeita, joita olisi tärkeää edistää kuntien ja Elinvoimakeskusten yhteistyönä. Monet jalankulku- ja pyöräverkkotarpeet eivät välttämättä sisälly Elinvoimakeskuksen tarveselvitykseen. Yhteistyössä kuntien kanssa tehtävissä hankkeissa saadaan hyvä käsitys kävelyn ja pyöräilyn edistämistarpeista paikallisella tasolla.

Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen vaikuttaa myönteisesti terveyteen ja hyvinvointiin. Kävelyyn ja pyöräliikenteeseen liittyy kuitenkin paljon hanketarpeita, joista monet odottavat valtion rahoitusosuutta. Vastaavasti kunnilla saattaa olla jo rahoitus järjestettynä hankkeisiin. Uusinvestointien ohella myös olemassa olevien väylien kunnossapito ja perusparannukset tulee ottaa huomioon.

Konkreettisena kestävä ja turvallisen liikkumisen edistämistoimenpiteenä Mäntsälän kunta esittää aluevaraussuunnitelman päivittämisen valtateiden 4 ja 25 ja seututien 140 alueella Mäntsälässä. Mäntsälän kunnan näkökulman mukaan nykyisten ilmastotavoitteiden ja kustannusten nousun vuoksi liittymäaluetta tulee tarkastella liikenteellisesti uudelleen kustannustehokkuuden ja kestävä liikkumisen edellytykset huomioiden.

Mäntsälän kunta pitää tärkeänä seuraavien seikkojen huomioon ottamista:

- Valtion tulee sitoutua pitkäjänteisesti liikenneinfran pieniin kehittämishankkeisiin (KUHA) toteuttamiseen.
- Valtakunnallisesti ja seudullisesti tärkeää, MAL-suunnitelmaan sisältyvää valtatie 25 välistä logistiikan poikittaisyyhteys (välillä Hyvinkää-Mäntsälä) tulee edistää.
- Raskaan liikenteen taukopaikkoja ja Mäntsälän portin aluetta Mäntsälässä tulee liikenteellisesti edistää.
- Mäntsälän kunta vastustaa tiemaksujen ja ympäristövyöhykkeiden käyttöönottoa Helsingin seudulla. Tiemaksujen sijaan valtion suunnasta tarvitaan instrumentteja sähkö- ja kaasuautojen yleistymisen edistämiseksi seudulla.
- Liikenteen infrastruktuurin pienten kehittämishankkeiden (KUHA) rinnalla Mäntsälän kunta kiinnittää huomiota keskisuuriin, maankäytön kehittämistä ja

asumisen lisäämistä tukeviin tie- ja liittymähankkeisiin, jotka on nostettu esiin MAL-suunnitelmassa.

Mäntsälän kunta pitää erittäin positiivisena, että valtatien 25 kehittämisen ensimmäinen vaihe sisältyy investointiohjelmaan. Väylän kokonaisvaltaisen kehittämisen kannalta on tärkeää, että ensimmäistä vaihetta edistetään ja seuraavat vaiheet suunnitellaan ja toteutetaan mahdollisimman pian.

Ohjelmakokonaisuudessa ei näy valtion panostukset olemassa olevan raideliikenteen kehittämiseen ja olemassa olevan ratainfraan täysimääräiseen hyödyntämiseen. Helsinki-Lahti oikoradan lähijunavuoromäärää tulisi lisätä kahteen vuoropariin tunnissa Keravan ja Lahden välillä.

#### *5. Ohjelmakokonaisuus: Miten koette sen, että Väyläviraston ohjelmat esitetään nyt yhtenä kokonaisuutena?*

Mäntsälän kunta kokee ohjelmakokonaisuuden esittämisen yhtenä kokonaisuutena kannatettavana ja tervetulleena uudistuksena. Ohjelmakokonaisuuden esittäminen yhtenä kokonaisuutena antaa mahdollisuuden tarkastella perusväylänpidon suunnitelmaa, suunnitteluohjelmaa ja investointiohjelmaa rinnakkain, jolloin ohjelmakokonaisuuden ja sen toteutumisen tarkasteleminen on helpompaa kokonaisuuden hahmottaessaan.

Mäntsälän kunta näkee, että käsi kädessä kulkevien asiakirjojen samanaikainen esittäminen edesauttaa myös osapuolia ymmärtämään paremmin väyläverkon kehittämisen prioriteetteja ja tulevaisuuden näkymiä pitkällä aikavälillä. Kuntien ja seutujen maankäytön ja liikennejärjestelmäsuunnittelun yhteensovittamisen näkökulmasta tämä on erityisen suotavaa, erityisesti tilanteessa, jossa taloudelliset resurssit ovat tiukassa.

Mäntsälän kunta esittää, että ohjelmakokonaisuus valmisteltaisiin jatkossa nykyistä tiiviimmässä vuorovaikutuksessa eri sidosryhmien, kuten kuntien ja kaupunkiseutujen kanssa. Kunta- ja seututason tieto liikenneverkon kehittämistarpeista on tärkeää saada mukaan työhön. Liikenneverkon kehittämisen tulisi kytkeytyä maankäytön ja asumisen kehittämiseen myös valtion väyläverkon ohjelmakokonaisuuden kautta. Etenkin kasvavilla kaupunkiseuduilla maankäytön ja liikenteen yhteensovittamisella ja tätä tukevilla toimenpiteillä on suuri vaikutus liikennejärjestelmälle asetettujen tavoitteiden kannalta.

#### *6. Miten muuten haluatte kommentoida ohjelmakokonaisuutta?*

Mäntsälän kunta nostaa esille, että kasvavien kuntien ja kaupunkiseutujen tarpeet tulee ottaa näkyvästi esiin ohjelmakokonaisuuden valmistelussa. Ohjelmakokonaisuuden valmistelun suhdetta kaupunkiseutujen MAL-suunnitteluun sekä kuntien ja valtion

väliseen MAL-sopimusmenettelyyn olisikin hyvä selostaa nykyistä laajemmin. MAL-sopimusten toimenpiteillä pyritään osaltaan vaikuttamaan liikkumistarpeisiin kaupunkiseuduilla ja edistämään kestäväää liikkumista sekä logistiikan toimivuutta, millä on myös valtakunnallisen tason merkittävyyttä.